

'Vakbondstientje kleine goudmijn voor bonden'

FORSE BIJDAGEN VAN WERKGEVERS

■ door HERMAN STAM

HILVERSUM - Het vakbondstientje lijkt een kleine goudmijn voor de vakbeweging. Deze bijdrage van werkgevers (die al lang geen ouderwetse tien gulden meer is, maar een veelvoud daarvan) aan de bonden waarmee een cao wordt afgesloten, zorgt voor een behoorlijke financiële injectie in de huishoudboekjes van vakorganisaties.

„De onafhankelijkheid van de vakbeweging zou daarmee zelfs op het spel kunnen komen te staan”, waarschuwt cao-expert Harry Vogels, die onderzoek deed naar talloze arbeidsovereenkomsten in ons land.

De bonden krijgen door de dalende ledenaantallen steeds minder contributie binnen en zouden daardoor meer moeten steunen op de financiële bijdrage van ondernemers, meent Vogels.

Het vakbondstientje is ooit in het leven geroepen om kosten te vergoeden die bonden maken bij het afsluiten van een cao. Dit omdat ook niet-vakbondsleden profiteren van de collectieve arbeidsovereenkomst. Van de toenmalige tien euro per werknemer per jaar is het bedrag dat de werkgever betaalt intussen opgelopen tot € 18,33.

Ook is er een aantal bedrijven dat een vast bedrag per jaar overmaakt (zie graphic).

Daarnaast zijn er zelfs organisaties die meer betalen dan € 18,33. „Opvallend is dat dit soms organisaties zijn waarin vakbonden zitting hebben in het bestuur. Zo betaalt pensioenverzekeraar PGGM € 20,21 en de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's, red.) liefst € 27,46.”

Vogels: „Hierdoor is de discussie die prominent vakbondsman Herman Bode aanzwengelde weer actueel.”

Hij doelt daarmee op de inmiddels overleden FNV'er die fel tegenstander was van het aannemen van geld van werkgevers voor vakbondswerk.

„Wie betaalt, bepaalt”, is een gezegde dat door de bonden gauw onder het tapijt wordt geveegd. Maar na inzage van het onderzoek van Vogels kan niet worden ontkennd dat de werkgevers een stevige duit in het zakje doen bij de bonden. „Het kan ook anders: zo betaalt een aantal bedrijven - waaronder Corus - alleen voor werknemers die vakbondslid zijn.”

De fikse bedragen die worden gestort door de werkgevers zijn nauwkeurig in beeld gebracht door Vogels. Vroeger was het uitpluizen van cao's een lastig klusje door gebrek aan transparantie. Mede op aandringen van de Tweede Kamer zijn de teksten van ondernemingscao's nu openbaar. Na langdurig graafwerk is Vogels enkele opvallende zaken tegengekomen.

Jarenlang hebben werkgevers en bonden geheimzinnig gedaan over het vakbondstientje. De € 18,33 die momenteel

wordt overgemaakt, is de zogeheten AWWN-norm (genoemd naar werkgeversorganisatie AWWN, die samen met FNV, CNV en De Unie de hoogte van dit bedrag vaststelt). In het grootste deel van de cao's wordt deze regeling uitgevoerd. „Opmerkelijk is dat de norm van € 18,33 blijkbaar altijd wordt betaald. Ook als er maar één vakbond bij betrokken is. Maar volgens de AWWN-regeling horen de gelden verdeeld te worden onder de drie vakbonden.”

In praktisch alle cao's zijn voorwaarden opgenomen voor betaling aan de bonden, zo ondervond Vogels. „Bijvoorbeeld dat het geld niet gebruikt mag worden voor stakingen of voor negatieve publiciteit”, meldt de cao-deskundige.

Zo valt in de cao van het Noorder Dierenpark te lezen: „De vakorganisaties garanderen dat deze bijdrage niet zal worden gebruikt voor storting in weerstandskassen.”

Maar of daarmee verzet van de bonden wordt afgekocht, valt te bezien (zie kader links).

'Gekoppeld aan inflatie'

De bonden stellen dat de AWWN-norm van € 18,33 per werknemer per jaar dat werkgevers betalen, verre van een vetpot is. „Het bedrag is helemaal niet exorbitant hoog. Zeker niet als je het vergelijkt met de enorme stijging van de topsalarissen. De AWWN-norm is gewoon gekoppeld aan de inflatie”, reageert Jaap Jongejan, voorzitter van CNV BedrijvenBond gebeten. „Bovendien zouden de werkgevers veel meer kwijt zijn als ze per werknemer een arbeidsovereenkomst moeten afsluiten.”

Jongejan vindt dat er een hoop goeds met het geld wordt gedaan. „De werkgeversbijdrage wordt gebruikt ten gunste van de bedrijfstak. Zoals scholing of werving van werknemers. En onze bestuurders worden ervan betaald, die al gauw een keer of tien opdraven om te onderhan-

delen met de werkgevers.” De FNV laat weten dat het bedrag zelfs nog wel wat hoger zou mogen zijn als het gekoppeld wordt aan de inflatie. „Dan zou je in onze ogen in de loop van de jaren al gauw op zo'n vijftig euro zijn uitgekomen”, aldus een woordvoester.

Ook het verwijt dat een forse bijdrage ervoor zorgt dat vakbonden aan de leiband van de werkgevers lopen, wordt weggewuifd. „Kijk maar naar de cao-conflicten van de afgelopen tijd. Daarin ligt het bewijs dat we ons zeker niet laten afskopen.”

Werkgeversorganisatie AWWN meldt zich liever afzijdig te willen houden van de discussie. „Ik weet niet of de vakbonden er rijk van worden. Dat lijkt me meer aan de bonden om daarop te reageren”, aldus een zegsman.